

Чурапчыга күн тахсар!

САНА ОЛОХ

Чурапчыга күн тахсар!

КАРЬЯТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2012 СЫЛ
БАЛАҢ
ЫЙЫН
КҮНЭ
ОПТУОРУНЬУК
№118 (10551)

БИЛИИ КҮНҮН ЧУОРААНА ТЫАҤААТА

ЧУРАПЧЫ ОРТО ОСКУЛАТЫГАР

Саха чулуу учуонайа Семен Андреевич Новгородов аатынан Чурапчы орто оскулатыгар «Бастагы чуораан» буоларын курдук, үрдүк таһымга ыстылына. Улууска биер баар суох улахан оскула үөрэнээччилэрин, коллективин, төрөспүттэрин эврдэллэри улуус баһылыга С.И.Яковлев, үөрэх управлениетын салайааччытын солбуйааччы Н.В.Уарова, ытык-мааны кинибит, оскула биер ытыктаанар директора, үөрэхтээһин ветерана В.М.Неустров каллилар. Кинилэр оҕолорго туһаайан бу оскулага үөрэнэр улахан чөмс буоларын ыйдылар. Ман-

тан кынат аныынан улахан салайааччылар, суруйааччылар, учуонайдар иитиллэн тахсыбыттарын үөрө билиэтээтир. Ол иһинер Саха Республикатын Ил Дархана Егор Афанасьевич Борисов баара улахан суолталаах буоларын эттилэр. Ону оҕолорго үөрэхтэригэр, коллективка үлэлэригэр улахан эрэллээхтэрин этэн туран, ситиһиллэри баҕардылар.

Оскула директора Тамара Васильевна Павлова оҕолору, төрөспүттэри эврдэлээтэ. Оскулага саҥа кырбаччы кырачаан оҕолору ытык тыаһынан көрсөн уруйдаатылар, ситиһиллэри баҕаран айхаллаатылар. Быыл Чурапчыбыт улахан оскулага үөрэҥи, сырдыгы тэтигэргэ, оҕолорбутун билии суолунан бигирик сирдиргэ толору болэм.

Афанасий ЗАХАРОВ.

ЧУРАПЧЫГААҤЫ 2-С №-ДЭЭХ ОРТО ОСКУЛАГА

Сайыммыт сырдалан куйаастарын, чүмүккэлээ сөтүөлүүр кэри кэмнэрин күлү-үөрө атаарбыт оҕолору, көмүс күһүн тийиэн калэн, күлүмүрдүү оонньуур лабааларынан оскула боруоктар утуйда, алтан чуораан тыаһаата, үөрэх дылыа саҕаланна.

Балаҥ ыйын 1 күнүгэр үүммүт 2012-2013 сс. үөрэх дылын, Билии күнүн бырааһынньыгын көрсө, Чурапчы 2-с №-дэх орто оскулатыгар ылдыгыттан кэллэн. Оскула барахсан көрүстэ илгитин үөрбүт-көспүт мааны, манан баанчык илгитим, дыһун кестүүм кэтиммит сибээһи тутуурдаах үөрэнээччилэринэн, таппаллаах оскуолаларыгар Бүтүн Россиятаагы Билии күнүгэр аналлаах үөрүүлээх линейка арыллытыһын.

Быыл оскуланьы бүтэрэр оҕолору ытык тыаһынан көрүстүлэр, ону тэнэ кинилэри

батыһан оскула боруугун саҥа атыллыыр 1-кы кылаас оҕолоро кырааҥылар. Кылааска быһылгы үөрэх дылын выпускниктара оскула бэлэҥи туттардылар. Оскула директора, РФ үөрэхтэригэр Бочуоттаах үлэһитэ, СР үөрэхтэригэр туйгуна М.В.Дьячкова эврдэ тылы эттэ, оскула ааспыт үөрэх дылын ситиһиллэрин, инники былааннарын, маннайгы кылаастар үөрэхкэ кырааҥы бирикээстэрин аахта, билиһиннэрдэ. Бырааһынньыгынан эврдэллэри улуус баһылыгын социальнай болшуроостарга солбуйааччытын эбөөһиннэҥи толоросчута Мария Николаевна Саввина, Чурапчы нэһилиэгэ МТ баһылыгын солбуйааччыта Алексей Гаврильевич Егоров, үөрэх управлениетын аатыгдан Любовь Михайловна Федотова кэллэнэр оҕолору үөрэх дылыа саҕаламмытынан эврдэллэтилэр, алыс тылларын эттилэр. Ону доҕуһуоллатан үөрэнээччилэр эврдэ нүөмэр баалхтээтилэр, ырыа ыллаатылар, хоһоон аахтылар.

Быһылгы үөрэх дылычар оскулага саҥа эврдэллэри эрчимнээх учууталлар кэлбиттэр; информатика Лиана Миронова Алексеева, история Елена Николаевна Дьячкова, хореограф Жанна Владимировна Сивцева. Саҥа үөрэх дылылар ытылар, бастагы чуорааны 1-кы кылаас үөрөнөөччтө Саша Сивцев уонна 11-с кылаас үөрэнээччтэ Лена Монастырева тыаһаатылар, барыларын билии уруоктарыгар ытырдылар, оҕолор ахтыбыт кылаастарыгар тардыстылар.

«Үүммүт саҥа үөрэх дылыгар Сахабыт сирин кэскилин түстүүр айымньылаах үлэбит

чэчирик-күөдүйэ туруохтун. Кэҥээри ыгычылгыт сайдыытын, күүспүтүн-уохпутун түмэ, саҥаттан-саҥа кырбаччылар, үрдүктэн-үрдүк ситиһиллэри дабайан ыстыгыт буолуохтун!» — дээн бэлэ тыаһыан үөрэх дылы саҕаланна, оҕо-аймах үөрдэ-күлэ алтан чуораан тыаһаата.

Нарьяна БУРЦЕВА.

БОЛОНОҤО

Н.Д.Субуруускай аатынан Болонно орто оскулатыгар Билии күнүн бырааһынньыгар, үөрэх дылыа аһыллыгын көрсө бу оскула үөрэнээччилэр, төрөспүттэр, улуустаагы үөрэх управлениетын, олохтоох дыһаалта, улуус мунньаҥы бирикээһиттэр, төрөспүттэр сырыттылар.

Үөрүүлээх быһылгы-майгыга, ыыргырдээх музыка доҕуһуолунан оскула муһаахтылар саалатын сценатыгар сибээһи тутуурдаах, көхсүлүрүгэр үөрэх суукаата сүтэһэрдэх үөрөн-көтөн мөһүбүтүгэр, улаханньык долгуйбут кырачааннары олохтоох уһууаҥна илгит-үөрүһүт илгээччилэрэ Л.П.Соловьева батыһынан таһаарда. Оскула директора, быһыл 31-с сылын үөрэх аһыллыгын көрсө З.Е.Егоров бырааһынньыгынан эврдэллэри туран маннайгы кылааска кини-

рээччилэри ылар туһуна бирикээһи аахта, үөрэхтэригэр ситиһиллэри баҕарда, бэрээдэктээх, учууталларын, төрөспүттэрин тылларын илгит буолалларыгар бигирик тирэҥэ. Олохтоох дыһаалта баһылыга Н.Н.Попов оҕолорго туһаайан кинилэр төрөбүт түөлбөлөрүн аатын-суолун үрдэтэр, кэҥэ билиилээх-көрүүлээх дьон буолулаатылар баҕарын тирэҥэ, аһыллыа анаата. Депутат В.В.Макарова улуус мунньаҥы депутаттарын, бэйэтин аатыттан бырааһынньыгынан эврдэллээтэ, бастагы кылааска кырааҥылар, үөрэнээччилэргэ барыларыгар, педагогика үүммүт үөрэх дылылар ситиһиллэри баҕарда. Улуус үөрэхкэ управлениетын бэрэстэбиитэл А.С.Капрыкова Билии күнүн эврдэллэри туран улуус үрдүнэн тоһо ор быһылгы үөрэх дылылар кинилэри, үөрэх-иити оҕолорун билиһиннэрдэ. Уһууаҥ илгээччтэ Л.П.Соловьева, төрөспүт А.А.Кривошапкина эврдэ тыл эттилэр.

Бастагы кылааска кырааҥычылар чуор куоластарынан хоһоон ааҕан иһитиннэрдилэр. Оскула директора дохсун ытык тыаһын доҕуһуолунан кинилэргэ Президент бэлэҥи — анал кинигэни туттартаата. Быыл оскулаҥы бүтэриктээх выпускниктар сибээһи бэлэктээтилэр. Бырааһынньыкка аһаахты ырыа дыһаалта Кырачааннар бастагы уруоктарыгар ытылар чуораан чуудаарда.

Оскула үөрэнээччилэр аатын ыбыт, билии-көрүү сырдык аартыгын арыдыт? үөрэнээччилэр кылаастарын салайааччыта Сардаана Семеновна Кампеева бастагы уруоктарыгар ытылар кинилэргэ. Оҕолорбут үөрэҥи дабайар суоллар көнө, кини-кунг буолуохтун, ыраахка дүри тырбыла туруохтун!

Алексей СЛЕПЦОВ.

ПОЛОЖЕНИЕ

Республиканского турнира по компакт-спортивту на призы мастеров спорта, посвященный 60-летию Ивана Григорьевича Макарова

- Цели и задачи:
 - Популяризация и развитие стрелкового спорта;
 - Популяризация ЗОЖ;
 - Повышение спортивного мастерства спортсменов.
- Время и место проведения:
 - 7-8 сентября 2012 г. с. Сылан, Чурапчинского улуса;
 - Мандатная комиссия 7 сентября с 9 ч. 00 м. до 10 ч. 00 м.
- Участники соревнований: Участвуют все желающие, имеющие разрешение на ношение и хранение охотничьего оружия и уплатившие заявочный взнос в размере 1000 руб.
- Руководство и организация: Общее руководство осуществляется улусным управлением спорта и федерацией стрелкового спорта. Непосредственное проведение соревнований возлагается на судейскую коллегию, утвержденную федерацией стрелкового спорта.
- Регламент соревнований:
 - Соревнования проводятся согласно правилам и требованиям ИФС России.
 - Количество выстрелов одного участника — 50 мишеней все дистанции, из которых 25 синхронных. Допускаются ружья 12 калибра. Участник должен иметь в обязательном порядке все соответствующие документы разрешения на ношение, перевозку и хранение оружия.
 - Допускается использовать свои патроны или можно приобрести у организаторов соревнований.
 - После прохождения мандатной комиссии разрешается посетить, перенести ружья в зарядном, т.е. с охотничьими затворами (полуавтоматы), не перемоненном состоянии (двуствольные), за несо-

блюдение данных правил применяются штрафные санкции вплоть до исключения соревнований.

Категории:

- А — все ведущие стрелки республики, мастера спорта на призы И.Г.Макарова.
- В — разрядники, призеры Чемпионата РС(Я) и Республиканских турниров на призы С.М.Чепалова.
- С — все начинающие стрелки на призы А.К.Макарова.
- Ветераны — спортсмены старше 55 лет на призы И.Г.Макарова. (Паспорт обязательный).
- Юниоры — спортсмены до 20 лет на призы А.И.Константинова. (Паспорт обязательный).
- VIP — на призы управления физической культуры и спорта Чурапчинского улуса, администрации МО «Чурапчинский улус (район)», главы и депутатов Чурапчинского улуса.
- А также по традиционному виду стрельбы на призы И.Г.Макарова: «Сидячая утка», «Веселый заяц», «Стрельба по летящей утке».
- Взнос — 500 рублей, правила и ход соревнования будут провозглашены в день соревнований 7 сентября 2012 года.
- Определение победителей:
 - Победителем определяется участник (в своей категории) с наибольшим количеством попаданий;
 - При равенстве очков проводится перестрелка до определения победителя.
- Награждение победителей: победители награждаются грамотой, медалью и ценными призами.
- Условия приема заявок: В день приема и до начала соревнований участники предоставляют соответствующие документы, удостоверяющие принадлежность оружия и уплативший заявочный взнос 1000 руб. Во всех случаях решение главного судьи окончательное и апелляция не подается.

Оргкомитет.

№	Награда	план 2012г.	За 8 месяцев 2012г.			% вып. плана
			план	факт	2011	
1	Алаһар	416,0	308,6	220,9	306,2	71,6
2	Бакы	413,0	306,6	262,9	314,8	85,7
3	Болото	293,0	217,4	186,7	235,1	85,9
4	Болуур	571,0	423,9	348,2	429,4	82,1
5	Арылах	386,0	286,6	281,0	298,4	96,1
6	Кытанах	335,0	248,7	223,1	254,2	89,7
7	Мугудай	465,0	345,9	232,8	371,2	67,3
8	Ожолун	643,0	477,2	436,2	487,7	91,4
9	Солосьева	719,0	533,7	495,7	537,3	92,9
10	Сылан	814,0	604,1	463,0	635,2	76,6
11	Телей	397,0	294,7	230,1	278,0	78,1
12	Хадар	513,0	380,7	339,1	391,1	89,1
13	Хатыл	426,0	316,1	226,6	310,8	71,7
14	Хаякыт	356,0	264,3	187,5	263,7	70,9
15	Холтоҕо	689,0	511,5	443,6	517,8	86,7
16	Чакыр	640,0	474,9	426,7	485,6	89,8
17	Чурапчы	253,0	187,8	176,4	207,9	93,9
		8330	6182,7	5180,6	6324,4	88,4
						-1002,2 -1143,9

З.И.ЛАРИОНОВА,
«Чурапчы» ТХПК соотуоһаа
бухгалтера.

УЛУСКА УУТ СОБОТУОПКАТЫН 8 ҮЙДЭЭХ ТҮМҮГЭ

Адыс ай түмүгүнэн улуус үрдүнэн ууту соотуоткалааһын быһаанын 88,4 быраһаан, ол эбэтэр 6182,7 тонна былааннаахтыгын 5180,5 тоннаан толордубут. Ити ааһыт сыл туһааннаах көрдөрүүтүгүгэр 1143,9 тоннаан адыһах.

Быыл сайаа улуус үрдүнэн 48 сайылык үлэһит, итингэ 29 толору механизациялаах. Барыта 137 хаһаайыстыба, ити иһинтэн 51 баһылай, 36 чааһылай, 4 кооперативтар үлэһиттэр. 3572 ынах сүөһү кыһааллаах баар — 904 баһылай, 332 чааһылай, 146 кооперативтар. Сайылыкта тахсыа кэмгэр тэриһиллэ, үүтү тутар пуунар хас кинилээх, учаастак айыһы үлэһиттэр. Уут ыма аччаабыт бирикээһтэ биер — олус кураан сайын, оһуоха эһи аһыга туран илгичирэг быстар мөлтөөр буолла. Билигин ардактар кэҥиллэригэр сир кэҥэрлээх мөһүбүт эһиллэ, үүт ыма улаханньык түспүтүгэр. Ону бу күнүгэр сайылыкта тоһо кыһааларынан мөһүбүтүгэр таһууһан үрүт илгити аһаһыны үлэһиттэ.

А.С.СЛЕПЦОВ.

Границы избирательных участков МО п/изл. №1			
Исходный участок	№ избирательного участка	Границы	Место нахождения ИКМО, п/изл.
Алгаскский	1	Центр с. Чепра	
Баксанский	2	Центр с. Талон	
Боттовский	3	Центр с. Боттово	
Кандакский	4	Центр ул. Кандак	
Хатылский	5	Центр с. Хатыл	
Мылдзский	6	Центр с. Балуур	
Солонский	7	Центр с. Мырза	
Хатылский	8	Центр ул. Хатыл	
Арылский	9	Центр с. Арыл	
Мугудайский	10	Центр с. Марзай	
Тейлский	11	Центр с. Тейл	
Окулунский	12	Центр с. Дыбл	
Юрк-Керский	13	Центр ул. Юрк-Кер	
Юрк-Кельский	14	Центр с. Хадар	
Оргонский	15	Центр ул. Оргон	
Мелькский	16	Центр ул. Мельк	
Хоттотский	17	Центр с. Дирин	
Чакерский	18	Центр с. Чакер	
Хайхакский	19	Центр с. Хайхак	
Центральный	20	территория Чурчинского наслега с южной стороны моста на Д.П.Пазирова, далее по северной стороне ул.Простовского до пересечения ул.Комсомольская, далее по восточной стороне до пересечения ул.Красинского, далее по восточной стороне ул.Красинского до пересечения ул.П.Алексеева, далее по северной стороне ул. П.Алексеева до моста в микрорайон Ныданы, по восточной стороне моста в микрорайон Ныданы до здания Мурун-Тамыша, далее по северной стороне реки Ныданы до ул.Рабочая, далее по восточной стороне обваловая «Арыл Тумур» класс берет овраг Чурачи до моста на Д.П.Пазирова.	Администрация Чурчинского наслега, 42-175
Котдильский	21	территория Чурчинского наслега с перекрестка ул.и Эрилик Эристик и Трактова, вдоль ул.и Эрилик Эристик и Ленна. Далее по северной стороне ул.Ленна до пересечения ул.и Ленна и Комсомольская. Далее по северной стороне ул.Ленна до пересечения ул.и Красинского и П.Алексеева до моста в микрорайон Ныданы, далее по западной стороне моста в район Ныданы обваловая весь район Ныданы, пересекать трассу Чурачи-Сити далее проследовать до обваловая ж/д станция часть с Чурачи до пересечения ул.Трактова и Эрилик Эристик, Чурачинская ул.и т.д.	Администрация Чурчинского наслега, 42-175
Марьянский	22	территория Чурчинского наслега с северной стороны моста на Д.П.Пазирова вдоль северного берега реки Кома до западной стороны моста «Космо» по южной стороне ул.Ярославского до перекрестка с ул.Комсомольская, далее по восточной стороне ул.Комсомольской до пересечения ул.Ленна до пересечения с ул.Трактова, вдоль микрорайон «Монголский» далее по северной стороне ул. Трактова до пересечения ул.К.Маркса далее по западной стороне ул.Кара Маркса до моста Пазирова.	Администрация Чурчинского наслега, 42-175
Чаринский	23	территория Чурчинского наслега с южной стороны моста на Д.П.Пазирова и по восточной стороне ул.и К.Маркса до пересечения ул.и К.Маркса и Трактова. Далее по северной стороне ул.Трактова обваловая территория Аэропорт, и микрорайон Новый склад, восточная часть микрорайон РЭС и далее по южной стороне ул.Константинова до моста на Д.П.Пазирова.	Администрация Чурчинского наслега, 42-175
Новгородский	24	территория Чурчинского наслега с моста Мурун-Тамыша вдоль северного берега овраг Чурачи до южной ул.Коркин обваловая всю территорию авиационный и поселок «Институтский» далее обваловая северную часть Мурун-Тамыша до границы территории Ныданы заливает через северную сторону реки Ныданы до моста Мурун-Тамыша.	Администрация Чурчинского наслега, 42-175

Муниципальное образование "Чурапчинский улус (район)" Республики Саха (Якутия)

РАСПОРЯЖЕНИЕ № 922

от 31 августа 2012 г.

Об утверждении границ избирательных участков для проведения выборов глав МО и депутатов представительных органов поселений Чурячинского улуса

В соответствии с частью 2 статьи 16 Закона Республики Саха (Якутия) "О муниципальных выборах", в целях подготовки и проведения выборов, разъясняюсь:

1. Утвердить границы казимательных участков МО поселений согласно Приложению №1.
2. Директору-редактору ГУ РИО "Сана олох" (Захаров А.А.) опубликовать настоящее распоряжение в уездной газете.

3. Контроль исполнения настоящего распоряжения возлагаю на Монастырева В.М., руководителя СУП.

СИ. ЯКОВЛЕВ, глава МО "Тураччинский улус (район)".

Хоту көһөрүллүү 70 сылыгар

**ЫТЫКТЫР, СҮГҮРҮЙЭР
КИЙМ - И.Е. ВИНОКУРОВ**

[illegible]

көһөрүшүн калбит дьон олохторун, кыһалгаларын уюна хинилэр ачык-тааһыннарын бириччигэстэн сиритэн айы таласпыт. Көпү аһох сүбэлэри биэрэн баран дьон кыһалгаларын туһарыга өббүн-санааны уурар үлүһүрбөр иһигэ уюна грандэскай авиация диспетчерлар элгит сарсыарда тыһбүрэ суох Салгаарса көтөрбөр дьаһал биэрбит, килигин биэрэн аһаарбыта. Ити кэнниттан Дьоккуускайга кэлэххиз ИЕ. Винокурова киирэн сүбэлэтэр буолбутум. Ити сыл партия Кэбээйи-тээри райкомун секретара О.Черныкову бэйэтэ кыгырбанса да эрэ үлүһүтүн бөхсөлөбүттэ. Кили онугар Усуйаанаттан СМ. Оксенову аналбытара.

Кабээйиге көһөрүлгөн арзамалыбыз чуратчылары олохтоох калхостар балыксыттарын кытта холбоон, кыттыһынанан балыктааһынарбакка, юпитери туһунан балыксыт биргестэр омургоон булаашпыттар. Кабээйи күүлэрин билбэт дьон мунхаппар туоналарып сыһаа туһартаан, муһахалары итингэскэ ыһыларан, муһахаларын сыһаа сиргэ таһаартан, алдыата дэриэти, бастаан калхэхтарын утаа балыт кыһан булгаабатхтар. Балыгы туттарбаккалар балыкка эрэ бэриһилэхтээх бурудуу, чөйи, сымхары, атыһа ба боролууктаны ылбаукалар, булгаабыт балыктарыттан калхэхтээх өлүүлэрэ кытта суох буолан иччактааһынтан кыһы өлүүтүн таһаарбыттар. 1943 сыл бос ыйыттан Чурапчы балыксыттарын, түүдэхсит булчууттарын олохтоох дьону кытта кыттыһынанан калыһыныптыт туһалаах буолбута. Ити тэрэһини олохтоохтор собулээбит буолан эрийдэхтик олохтоон барбыта. Соророр Кабээйи, Чурапчы дьомо байа-байахтарын иккэ ардылар тыл-тыһарылар киирсибэттэрэ, илгусаларын узана охсон биэрбэт этилэр. Чурапчытан Жданов аатынан калхоз балыксыттары, түүдэхситтэрэ Кабээйи Калинин аатынан калхоз булчууттарын кытта кыттыһан балыктаан, булган олохторо түпсүбүтэ. 1944 сыл олуну-утугар И.Е. Вишукуров туруоруу тутунан партия обком бюротун уураһынан чуратчылар төттүрү көһөрүлүбүттэрэ. Онно 2 калхоз Мэнэ-Ханалас оройуоннарыгар олохсуйардыны көһөрүлүбүттэрэ. Мэнэ-Ханаласка көһөрүлүбүт калхостар собулээһинэр, олох олохсуйан билиһингэ дьирэ олохтоолор. Намта кэлбит калхостар дьомноро кыһаки биэрдинтэки дойдуннарыгар төһүбүттэрэ. 1944 сыл сайыннагар Эмгиктөөн уһуна Булуун оройуоннарыгар көһөрүлгөн тийибит чуратчылары эмгэ дойдуннарыгар төһүлэлэрун көңүлүлээбиттэрэ. Чурапчы оройуонун калхостарын хоту көһөрүү элбэх кыһы өлүүтүтэр, дьон олох алларыйыһалтыгар тирдирбит алдаһы таһаарыы буолар. 1942 сыл күһүнүгэр Кабээйиге командировкага бара сыдьан чуратчылар кабээйилэри кытта кыттыһан балыктааһынарарын тарыттарбэтэх. 1944 сыллаахха Соннарком председателин солбуйааччынан олорон Чурапчыга төһөөн кэлбит дьон олохторун тарыһыт кыттыһытатага, наадалаах көмөнү өгөрбөтүр.

Балачча кизгник суруллубут ахтыг-
тан Чурапчы көһөрүлүүтүтөр эрэ сыбаан-
наах кырыла.

MIL GAMMIEB

прототипной-хвалит, а в образе-судит.

